

Dava Takibi ve Uyuşmazlıkların Çözümü ile Soruşturmalarda Güncel Gelişmeler

2024 İlkbahar

İçindekiler

Hukuk Uyuşmazlıklarında
Güncel Gelişmeler

İdari Yargılama Hukukunda Güncel
Gelişmeler

Yabancılara Yöneltilen Hukuki
Taleplerle İlgili Zorunlu
Arbuluculuk Aşamasında
Karşılaşılan Sorunlar

Ceza Hukukunda Güncel
Gelişmeler: Beyaz Yaka Suçları

Giriş

Değerli Müvekkillerimiz, Meslektaşlarımız ve Çalışma Arkadaşlarımız,

Paksoy dava ekibi olarak 2024 yılının ilk çeyreğini geride bırakırken, Türkiye’de hukuk ve ceza yargılamaları ile idari yargılamalarda uygulanan usul ve kuralları etkileyen gelişmeleri bu bültenimizde sizlerle paylaşmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Paksoy’da, arabuluculuktan tahkim yargılamalarında hakemlik ve taraf vekilliğine, her türlü ticari ve idari davadan uyum ve soruşturma ihtiyaçlarına kadar müvekkillerimize çok yönlü hukuk hizmeti verebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Mesleğimizi icra ederken ihtiyaç duyduğumuz dinamizmin yanı sıra, alanımızı ilgilendiren hukuki kurumlarla ilgili mevzuat ve yargı kararları vasıtasıyla ortaya çıkan gelişmeleri sıkı sıkıya takip ediyoruz. Bültenimizde göreceğiniz üzere, 2023 yılı sonu ile 2024 yılının ilk çeyreği, önemli gelişmelerin olduğu bir dönem oldu.

Hukuk uyumsuzluklarını ilgilendiren belki de en önemli gelişme, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, süreli sözleşmelerde sürenin sonundan itibaren taraflar arasındaki ilişkinin sürdürülmesi halinde, tahkim şartının geçerli kabul edilemeyeceğine yönelik kararıydı. Alternatif bir uyuşmazlık çözüm yolu olarak, bilhassa sınır aşan ticari ilişkilerde tercih edilen milletlerarası tahkimin uygulama alanını derinden etkileme riski bulunan bu karar, tahkim şartı içeren bir sözleşmeyi akdederken mutlaka dikkate alınması gereken bir karar olarak nitelendirilebilir. Bunun yanı sıra, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemelerince, hem iş hukuku hem de daha genel olarak medeni yargılama hukukunu etkileyen konularda verilen önemli kararlara da bültenimizde yer verdik.

12 Mart 2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan ve ceza muhakemesi hukuku ile icra ve iflas hukuku başta olmak üzere birçok kanunda önemli değişikliklerin öngörüldüğü ve kamuoyunda 8. Yargı Paketi olarak bilinen 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un, uyuşmazlıkların çözümü alanını ilgilendiren hükümlerini de bu bültenle sizlere aktarmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Son olarak, Paksoy dava ekibi olarak, mesleğimizin icrası esnasında tecrübe ettiğimiz ve yabancı ya da yurtdışında bulunan kişiler aleyhinde arabuluculuk süreçlerinin nasıl başlatılması ve sürdürülmesi gerektiğine ilişkin düşüncelerimizi de bu bülten vesilesiyle paylaşmak isteriz.

Mevzuata uyum ve soruşturmalara yönelik faaliyet alanımızın bir parçası olan beyaz yaka suçları bakımından da Türkiye’de hareketli bir dönemde bulunmaktayız. Bunu da dikkate alarak, Türkiye’de beyaz yaka suçlarındaki güncel gelişmelere de bültenimizde yer vermekteyiz.

Bültenimizin siz değerli okurlara faydalı olmasını diliyor, ilgi çekici bulmanızı umuyoruz. Yazılarımızla ilgili olarak arzu ettiğiniz zaman bizimle iletişime geçebilirsiniz.

Saygılarımızla,

Serdar Paksoy

Kurucu, Kıdemli ve Yönetici
Ortak Avukat
spaksoy@paksoy.av.tr

Simel Sarıalioglu

Ortak Avukat
ssarialioglu@paksoy.av.tr

Hukuk Uyuşmazlıklarında Güncel Gelişmeler

8. Yargı Paketiyle Yapılan Değişiklikler

Kamuoyunda 8. Yargı Paketi olarak bilinen 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 12.03.2024 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yasa değişikliği ile başta Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK), İcra ve İflas Kanunu (İİK) ve Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun (KVKK) olmak üzere Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK), Medeni Kanun, ve Türk Ceza Kanunu (TCK) gibi kanunlarda değişiklikler yapılmıştır.

İcra-İflas Hukukunda Sürelerle İlgili Düzenlemeler

HMK'dan farklı olarak, CMK ve bilhassa İİK'da yer verilen yasal süreler, genellikle gün bazında düzenlenmekteydi. Değişiklik ile bu ayrık durumun giderilmesi ve İİK ile CMK'daki sürelerle ilişkin düzenlemelerin HMK'daki sistemlikle benzerlik sağlaması amaçlanmıştır. Kanun teklifinin gerekçesinde, yapılacak değişikliklerle yargıda yaşanan gecikmelerin önlenmesinin amaçlandığı da ifade edilmektedir.

Bu doğrultuda İİK'da yer verilen bütün sürelerde değişiklik yapılarak, halihazırda "on gün", "yedi gün", "on beş gün" olarak belirlenmiş sürelerin "iki hafta" olarak; "otuz gün" olarak belirlenmiş sürelerin ise "bir ay" olarak değiştirilmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, İİK kapsamında verilen hükümlere karşı temyiz yoluna başvuru usulü HMK hükümleriyle yeknesak

hale getirilmiştir ve İİK m.364 f. 2 hükmünün ilk cümlesine "birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelenmesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır" ifadesi eklenmiştir.

Bu doğrultuda, İİK m.19 f. 2 hükmüne, HMK'da da yer alan, "müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter" düzenlemesi eklenmiştir.

Düzenlemeler 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Ceza Yargılamalarına İlişkin Düzenlemeler

Yargı Paketiyle ceza yargılamalarına ilişkin yapılan önemli değişiklikler şöyledir:

- Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı kanun yollarının etkili olmasını amaçlayan değişiklikler yapılmıştır. Buna göre sanığın kabul etmemesi halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılamayacağına dair düzenleme kaldırılmıştır. Bunun yanı sıra, bu karara karşı itiraz yerine istinaf yoluna başvuru imkanı getirilmiştir. Böylelikle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını kabul eden sanığın kanun yoluna başvuru imkanındaki kısıtlamanın önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Öte yandan, hükmün daha sonra açıklanması halinde yeni kurulan veya açıklanan hükme itiraz mekanizması getirilmiştir. Değişiklik 12.03.2024 itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

- CMK'da yer verilen sürelerle ilgili de değişiklik yapılarak, yedi günlük istinaf ve on beş günlük temyiz sürelerinin hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir. Bu düzenleme ile kanun yollarına başvuru sürelerinin HMK hükümleriyle uyumlu olacak şekilde tek tipleştirilmesi ve bu sürelerin tebliğ tarihinden itibaren başlaması amaçlanmıştır. Değişiklikler 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.
- Adli para cezası üst ve alt sınırlarında değişiklik yapılmış, en az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir günlük adli para cezası tutarı *en az yüz ve en fazla beş yüz Türk Lirası* şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklik, 01.06.2024'te yürürlüğe girecektir.

KVKK'ya İlişkin Düzenlemeler

Yargı Paketinde, Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) ile uyum sağlanması amaçlandığı belirtilerek, KVKK'da bilhassa özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ve kişisel verilerin yurtdışına çıkarılmasıyla ilgili çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin detaylarına [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin değişikliklerin yanı sıra, Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından uygulanan idari para cezalarına karşı yargı yolunda da düzenleme yapılmıştır. Halihazırda, Kurulun idari para cezalarına karşı sulh ceza hakimliklerine, para cezası harici idari işlemlerine karşı idare mahkemelerinde iptal davası açılması gerekmektedir. Yapılan düzenleme uyarınca, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun tesis edeceği tüm işlemlere karşı idari yargı yoluna başvurulacaktır.

KVKK'ya ilişkin değişiklikler 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Sürelî Sözleşmelerde Tahkim Şartının Geçerliliği

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 29.11.2023 tarihinde belirli süreli yazılı bir sözleşmenin sona ermesinden sonra uygulanmaya devam edilmesi halinde sözleşmenin ve sözleşmede yer alan tahkim şartının akıbetinin ne olacağına ilişkin önemli bir karar vermiştir.

Belirli süreli akdedilmekle birlikte sürenin sonunda yeni bir sözleşme yapılmadan aynı şekilde devam ettirilen bir distribütörlük sözleşmesinin feshi sonucu asliye ticaret mahkemesi önüne gelen uyuşmazlıkta, ilk derece mahkemesi sözleşme metninde bulunan tahkim şartına dayanarak davayı görevsizlik nedeniyle reddetmiştir. Temyiz aşamasında bozulan bu karara karşı direnilmesi üzerine uyuşmazlık Yargıtay Hukuk Genel Kurulu önüne gelmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, belirli süreli sözleşmenin sonunda taraflar arasındaki ilişkinin yeni bir sözleşme yapmadan aynı şekilde devam ettirilmesi halinde sözleşmenin ve sözleşmedeki tahkim şartının bağlayıcı olmaya devam edip etmeyeceğini incelemiştir.

Hukuk Genel Kurulu, yazılı sözleşmede yer alan hükme göre, sözleşmenin uzaması için tarafların açık bir irade beyanında bulunması gerektiğini belirterek, tarafların bu şartı yerine getirmeden davranışlarıyla sözleşmesel ilişkilerini devam ettirdiği kanaatine varmıştır. Bu doğrultuda Hukuk Genel Kurulu, sözleşmenin uzamış sayılmayacağı, taraflar arasında yazılı olmayan yeni fiili bir distribütörlük ilişkisinin kurulduğu ve bu sözleşmede geçerli ve yazılı bir tahkim şartının bulunmadığı sonucuna varmıştır.

Öte yandan kararda, tarafların, aralarındaki yazılı sözleşmeyi zımnen uzattığı kabul edilse dahi; tahkim şartının içinde bulunduğu sözleşmeden ayrı bir sözleşme niteliğinde olması ve süresinin uzamış sayılması için tarafların açık irade beyanının gerekmesi nedeniyle, bağlayıcı bir tahkim şartının varlığından bahsedilemeyeceği belirtilmiştir.

Oy çokluğuyla verilen karara ilişkin karşı oyda, tarafların sözleşme gereklerini yerine getirmeye devam ettiği koşullarda, yeni bir sözleşme yapmamış olsalar dahi önceki sözleşmeyle bağlı kalarak hukuki ilişkiyi sürdürme iradesini ortaya koyduklarının kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra sözleşmenin sona ermesi durumunda sözleşmeye dayanılarak açılacak davalarda tahkim şartının ortadan kalkmadığı değerlendirilerek, tarafların sözleşmede buna yer vermesinin tahkim şartının bağlayıcılığını sürdürdüğünü ifade edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bu kararı belirli süreli distribütörlük sözleşmelerinin sürenin sona ermesinden sonra ayakta kalmaya devam etmesinin neticeleri hakkında önemli tespitler içermektedir. Buna göre, tarafların sözleşmenin süresinin sona ermesinden sonra aralarındaki ticari ilişkiyi devam ettirme arzuları bulunuyorsa, tahkim şartı da dahil olmak üzere sözleşmede yer alan tüm koşulların aynen mevcudiyetini sürdüreceğine dair açık iradelerini ortaya koymaları önem arz etmektedir.

Hükümde Hatalı Gösterilen Kanun Yoluna Başvuru Süreleri

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, 28.04.2023 tarihli içtihadı birleştirme kararı ile mahkemelerde verilen kararlarda kanun yoluna başvuru süresinin hatalı belirtilmesi durumunda, hatalı belirtilen süre içerisinde kanun yoluna başvurunun mümkün olacağına karar vermiştir.

Karardan önce, Yargıtay Hukuk Daireleri arasında mahkemelerde verilen hükümlerde kanun yolu sürelerinin hatalı gösterilmesi halinde, yasada belirtilen kanun yolu süresinin mi yoksa kararda hatalı gösterilen sürenin mi geçerli olacağı hususunda görüş ve uygulama farklılığı bulunmaktadır.

İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, mahkemelerin kanun yoluna başvuru süresini belirtmede zaman zaman hata yapabildiklerine vurgu yaparak, yapılan bu hataların, bireylerin mahkemeye erişim hakkını kısıtlamaması gerektiğini ifade etmiştir.

14.09.2023 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Karar uyarınca, mahkemelerin hüküm fıkrasında mevzuatta belirtilenden daha ileri tarihte sona eren bir kanun yolu süresi belirtmesi halinde, bu süre içerisinde yapılan kanun yolu başvuruları süresinde yapılmış sayılacaktır.

Şartları Bulunmadan Açılan Belirsiz Alacak Davalarının Durumu

Anayasa Mahkemesi, koşulları olmaksızın açılan belirsiz alacak davalarının doğrudan usulden reddedilmemesi gerektiğine karar vermiştir.

Yargıtay 22. Hukuk Dairesi, önüne gelen bir işçilik alacağı davasının temyiz incelemesi neticesinde, belirsiz alacak davası türünde dava açılabilmesi için, davacı tarafça uyuşmazlığa konu alacak miktarının belirlenemiyor olması gerektiğine, belirlenebildiği hallerde ise davanın, davacıya süre verilmeksizin hukuki yarar yokluğundan reddedilmesi gerektiğine hükmetmiştir.

Davanın aleyhlerine kesinleşmesi üzerine davacı işçiler tarafından Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılmıştır. Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan değerlendirmede:

- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun usule aykırı olarak düzenlenen dava dilekçelerinin usulüne uygun hale getirilmesi için hâkime güçlü yetkiler verildiğine,
- Bu nedenle, belirsiz alacak davasının hatalı açıldığına düşünülmesi halinde davacıya, talep sonucunu netleştirmesi için süre verilmesi gerektiğine
- Davacıya süre verilmeksizin davanın usulden reddedilmesinin, ağır bir müdahale olduğuna ve usul hukukunda tanınan imkânlar gözetildiğinde başvurulabilecek son çare olmadığına karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin verdiği bu karar ile dava dilekçelerinin yasal koşulları taşıması için hâkimlere mevzuat kapsamında tanınan yetkilerin geniş şekilde kullanılması gerektiği ve bu suretle mahkemeye erişim hakkı ihlallerinin önüne geçilmesinin amaçlandığı değerlendirilmektedir.

Duruşmaların Gizliliği

Anayasa Mahkemesi, 26.10.2023 tarihli kararıyla duruşmaların gizliliğini düzenleyen Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 28 f. 2 ile ilgili önemli bir karar vermiştir. HMK’nın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana hukuk yargılamalarında duruşmaların gizli olarak yapılmasına ancak “genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde” karar verilebileceği düzenlenmektedir. 2020 yılında yapılan değişiklikle, fıkraya “yargılama ile ilgili kişilerin

korunmaya değer üstün bir menfaatinin" kesin olarak gerekli kıldığı hallerde de duruşmaların gizliliğine karar verilebileceği hususu maddeye eklenmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 26.10.2023 tarihli kararıyla yapılan bu eklemenin Anayasa'ya aykırı olduğundan bahisle iptaline karar vermiştir. Kararda özetle, *"kişilerin korunmaya değer üstün menfaati"* ibaresinin duruşmaların aleniyetine istisna olabilecek hallerin sınırlarını belirsiz bir şekilde genişleteceğini, bunun da yargılamanın aleniliği ilkesini ihlal edeceği belirtilmiştir. Karar, 22.12.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kararın yürürlüğe girmesiyle birlikte hukuk davalarında gizlilik kararı verilebilecek haller, *"genel ahlak ve kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı haller"*le sınırlı kalmıştır.

Islahla Artırılan Talebe Karşı Zamanaşımı Def'inin İleri Sürülmesi

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi, 04.04.2017 tarihinde verdiği kararıyla, davacının ıslah dilekçesi sunduğu tarihte zamanaşımının dolduğu gerekçesiyle, artırılan talep yönünden davayı reddetmiştir. Karara konu olayda başvuru davacı, 2003 yılında geçirdiği iş kazası nedeniyle 2.000 TL üzerinden dava açmış, bilirkişi incelemesi sonucu maddi zararın 121.312,31 TL olarak tespit edilmesi üzerine, 08.11.2016 tarihinde bilirkişi raporu doğrultusunda maddi tazminat talebini artırmıştır.

Bölge Adliye Mahkemesi tarafından ıslah ile artırılan kısmın zamanaşımı nedeniyle reddedilmesi üzerine, başvuru davacı, bireysel başvuru yoluna gitmiştir. Anayasa Mahkemesi tarafından başvuruya ilgili yapılan değerlendirmede:

- i. İş kazası maluliyet durumunun dava açıldığı tarihte belli olmadığına, yargılama sırasında alınan bilirkişi raporları neticesinde zararın bütün boyutlarıyla öğrenilebildiğine,
- ii. Zamanaşımı süresinin başlangıcı yönünden dava açıldığı tarihte başvurunun zararın miktarını bilebilmesinin mümkün olmadığı hususuna dikkat edilmesi gerektiğine,
- iii. Aksi durumun başvuru-davacının bilirkişi raporu doğrultusunda tazminat tutarının tamamını talep edebilme imkânını ortadan kaldırdığına ve
- iv. Sonuç olarak alacak talebinin zamanaşımı gerekçesiyle reddedilmesinin başvurucuya şahsi olarak aşırı külfet yüklemesi nedeniyle, müdahalenin ölçülü olmadığına karar verilmiştir.

Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi, bilirkişi raporu sonrası ıslah edilen kısma ilişkin talebin zamanaşımının dolduğu gerekçesiyle reddedilmesinin adil yargılanma hakkı kapsamında mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir.

Zorunlu Arabuluculuk Şartının Yerine Getirilmesinde Esas Alınacak Unsur

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 27.03.2023 tarihli kararı ile iş uyuşmazlıklarında öngörülen dava öncesi zorunlu arabuluculuk şartı bakımından, arabulucuya başvurma şartının mutlak surette dava açacak olan tarafça yerine getirilmesinin zorunlu olmadığına, önemli olanın, taraflarca dava konusu yapılan taleplerin arabuluculuk aşamasında görüşülmesi olduğuna hükmetmiştir.

Uyuşmazlığa konu olayda işçi, sözleşmesinin haksız olarak feshedildiği iddiasıyla işçilik alacaklarının ödenmesi için dava açmıştır. İşveren ise feshin haksız olmadığı, aksine işçinin ihbar süresine uymadan istifa ettiğinden bahisle karşı dava açarak işçiden ihbar tazminatı ödemesini talep etmiştir. Mahkeme davanın davalı-karşı davacı işveren yönünden, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiştir. Gerekçe olarak; işveren tarafından dava dosyasına arabuluculuğa başvurulduğuna dair herhangi bir evrak sunulmaması gösterilmiştir.

Kanun yararına bozma talebi neticesinde Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, Anayasa Mahkemesinin zorunlu arabuluculuk sürecinin hak arama hürriyetinin özüne dokunmaması gerektiğine yönelik kararına atıfta bulunarak; esas olanın arabuluculuğa başvuran tarafın değil, tarafların arabuluculuk görüşmesinde dava konusu ettikleri taleplerinin görüşülmesi olduğuna hükmetmiştir. Somut olay kapsamında, işçi tarafından başlatılan arabuluculuk sürecinde işverenin ihbar tazminatı talebi süreçte görüşülerek arabuluculuk tutanağına derç edildiğinden, bu şartın yerine getirildiği kabul edilmiştir.

İdari Yargılama Hukukunda Güncel Gelişmeler

Rekabet Kurulu Tarafından Yapılan Yerde İncelemelerin Hukuka Uygunluğu

Anayasa Mahkemesi 23.03.2023 tarihli 2019/40991 başvuru numaralı kararı ile Rekabet Kurulu tarafından işyerinde hâkim kararı olmadan gerçekleştirilen yerinde incelemelerin Anayasa'nın 21. maddesi kapsamında korunan konut dokunulmazlığı hakkını ihlal ettiğine dair önemli bir karara imza atmıştır.

Karara konu olayda, ön araştırma yapmak üzere yetkilendirilen rekabet uzmanları, başvurusunun işyeri adresine gelerek yerinde inceleme yapmış ve yapılan inceleme sonucu şirket personelinin bilgisayarından temin edilen elektronik postalarından

oluşan belgeleri teslim almıştır. Akabinde başvurucu tarafından, söz konusu yerinde incelemenin kanuna aykırı olduğu belirtilerek konut dokunulmazlığı hakkının ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuru yoluna gidilmiştir.

Anayasa Mahkemesi yaptığı değerlendirme neticesinde, Rekabet Kurulu'nun yerinde inceleme hakkının dayanağı olan 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (RKHK) 15. maddesinin Anayasa'ya uygunluğunu değerlendirirken, Kurul'a hakim kararı olmadan yerinde inceleme yapma yetkisi verilmesinin Anayasa m. 21 ile güvence altına alınan konut dokunulmazlığı hakkını ihlal ettiğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi, şirketlerin yönetim işlerini yürüttüğü kısımlar ile çalışma odaları gibi herkesin serbestçe giremediği alanları konut dokunulmazlığı kapsamında değerlendirmiştir.

Anayasa Mahkemesi, RKHK m. 15 f. 1'de yer verilen yerinde inceleme yetkisinin, Anayasa'nın 21. maddesinin ilk fıkrasındaki güvencelere uygun olmadığını belirtmiş, benzeri ihlallerin önüne geçilmesi amacıyla kararın yasama organına gönderilmesine karar verilmiştir.

Benzer şekilde Danıştay 13. Hukuk Dairesi 19.09.2023 tarihinde oyçokluğu ile verdiği kararında, RKHK m. 15'te yer verilen hakim kararı olmaksızın yerinde inceleme yapma yetkisini Anayasa m. 21'de düzenlenen konut dokunulmazlığı hakkına aykırı bularak, RKHK m. 15 f. 1'in ilk ve üçüncü cümlelerinde bu yetkiye ilişkin ifadelerin iptali için Anayasa'ya başvurmuştur.

Bu kararlar ışığında, RKHK'nın yerinde incelemeye yönelik m. 15 hükmünde bir değişiklik yapılması gündeme gelebilecektir.

İdari Yargıda İstinaf ve Temyiz İçin Parasal Sınırlar Kaldırıldı

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45 ve 46. maddelerinde yer alan idari yargı kararlarının kanun yolu denetimi için öngörülen parasal sınırlara ilişkin düzenlemeleri, Anayasa Mahkemesi tarafından 26.07.2023 tarihli ve 26.10.2023 tarihli iki kararı ile iptal edilmiştir. Düzenleme temyiz yolu için 13.07.2024, istinaf için ise 21.09.2024 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecektir.

Anayasa Mahkemesi, her iki kararında da, kararın istinaf ve temyize elverişli olup olmadığını değerlendirirken hangi tarihte geçerli olan sınırın dikkate alınacağına ilişkin kanunda açık düzenleme bulunmamasını

Anayasa'ya aykırı bularak, anılan hükümlerin, kanunilik şartını taşımadığı sonucuna varmıştır.

Her iki kararın yürürlüğe girmesiyle, aksi bir yasal düzenleme yapılmaması halinde idari yargıda verilen tüm kararlara karşı istinaf ve temyiz kanun yolu açık hale gelecektir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Uyguladığı İdari Para Cezasının Mülkiyet Hakkına Etkisi

Anayasa Mahkemesi, merkezi yurt dışında bulunan, farklı ülkelerde oteller işleten, otellere franchise hizmeti sağlayan ve bağlı şirketleri aracılığıyla devre mülklere lisans temin eden bir şirkete Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından verilen idari para cezasını, mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı bulmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 12.10.2023 tarihli kararında, mülkiyet hakkına yapılan müdahalelerde Anayasa'nın 13. maddesi çerçevesinde düzenlenen temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkelerin göz önünde bulundurulmasının gerekliliğine

dikkat çekilmiştir. Dolayısıyla, idari para cezası ile başvuruçunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kanunlara dayanması, kamu yararı amacı taşıması, ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerektiği ve uygulanan müdahalenin ölçülü olup olmadığının Sulh Ceza Mahkemesi tarafından değerlendirilmesinin elzem olduğu vurgulanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, başvuruya konu kararın verildiği itirazın incelenmesi esnasında Sulh Ceza Mahkemesinin bu ilkeler çerçevesinde bir değerlendirme yapmamasının, mülkiyet hakkının adil yargılanma suretiyle korunmasına yönelik güvencelerin yerine getirilmemesine sebep olduğu, dolayısıyla, mülkiyet hakkının ihlal edildiği tespitinde bulunmuş ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapmak üzere dosyanın ilgili Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

2024 Yılı İçin Yargıda Geçerli Parasal Sınırlar

I. Adli Yargı	
İstinaf Sınırı (HMK m.341)	28.250,00 TL
Temyiz Sınırı (HMK m.362)	378.290,00 TL
Temyizde Duruşma Sınırı (HMK m.369)	567.520,00 TL
Ticari Davalarda Basit Yargılama Usulü Sınırı	1.000.000,00 TL
II. İdari Yargı	
Duruşma Sınırı (İYUK m.17)	270.000,00 TL
İstinaf Sınırı (İYUK m.45) ¹	31.000,00 TL
Temyiz Sınırı (İYUK m.46) ²	920.000,00 TL

¹ AYM'nin 26.10.2023 tarihli kararı uyarınca 21.09.2024'te idari yargıda istinaf sınırı kalkacaktır.

² AYM'nin 26.07.2023 tarihli kararı uyarınca 13.07.2024'te temyiz parasal sınırı kalkacaktır.

Yabancılara Yöneltilen Hukuki Taleplerle İlgili Zorunlu Arabuluculuk Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

Bilindiği üzere, hukuk uyuşmazlıklarının bir kısmı için arabulucuya başvuru bir dava şartı olarak düzenlenmiştir. Halihazırda bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi ve işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade taleplerinde, ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat taleplerinde ve tüketici mahkemelerinde açılacak olan tüketici uyuşmazlıklarına ilişkin davalardan önce arabulucuya başvurulması zorunludur. Zorunlu arabuluculuk aşaması tamamlanmadan doğrudan açılan davalar dava şartı yokluğundan ötürü reddedilmektedir.

Özellikle ticari uyuşmazlıklar bakımından, Türk davacı tarafından yabancı bir gerçek veya tüzel kişiye karşı bir talep yöneltilmesi sıklıkla söz konusu olabilmektedir. Yurtdışında mukim yabancı bir kişiye karşı bir arabuluculuk başvurusu yapılması halinde, bilhassa arabuluculuk sürecinin yurtdışındaki kişiye tebligatı başta olmak üzere uygulamada çeşitli sorunlar yaşanmaktadır.

1. **Yabancı davalının UYAP'a tanımlanması:** Arabuluculuk başvurusu yapılırken, husumet yöneltilecek olan tüzel kişinin başvuruya eklenebilmesi için vergi, MERSIS, DETSIS numarası gibi bilgiler talep edilmektedir. Bu bilgiler mevcut olmadığı takdirde, manuel olarak şirket bilgilerinin sisteme girişi mümkün olmamaktadır. Fiziki başvuru yapılması halinde dahi, yabancı şirketin öncelikle UYAP sistemine tanımlanmasının sağlanması gerekmektedir. Bu tanımlama, Adalet Bakanlığı Arabuluculuk Merkezi aracılığıyla yapılmaktadır. Arabuluculuk Merkezinin e-posta adresi olan adb@adalet.gov.tr adresine gerekli bilgileri içerir e-posta gönderilerek yabancı şirketin sistemde tanımlanması talep edilmelidir. Tanımlama işleminin ne kadar süre içerisinde yapılacağı Merkezin iş yoğunluğuna göre değişebilmektedir. Bu nedenle, ivedilik arz eden veya bir süreye bağlı hak taleplerinde bu aşamada bir gecikme yaşanabileceği dikkate alınmalıdır. Söz konusu tanımlama işlemi tamamlandıktan sonra, UYAP'tan veya fiziki olarak arabuluculuk başvurusu gerçekleştirilebilecektir.

2. **Yabancı dilde arabuluculuk toplantısına davet:** Arabuluculuk Bürosu tarafından arabulucular listesi arasından seçilen bir arabulucu atanmaktadır. Bu atama yapılırken, arabulucunun yabancı dil bilgisine göre bir atama yapılmamaktadır. Bu nedenle, atanacak arabulucunun yabancı dil bilmemesi olasıdır. Bu durumda, arabulucunun sürecin en başından, toplantı daveti için ve toplantının gerçekleştiği esnada karşı tarafla nasıl iletişim kuracağını belirlenmesi gerekmektedir. Uygulamada bu tür bir duruma ilişkin yeknesak bir uygulama bulunmamaktadır. Arabulucular bazen başvuru

tarafın davet mektubunun tercümesini hazırlamasını talep etmekte, bazen başvuru tarafın yeminli tercüman masrafını talep etmekte, bazen de sanal tercüme programları kullanarak başvurunun karşı tarafına bilgisayar sistemi desteğiyle çevrilmiş davet mektubu ve e-postalar göndererek yabancı dil sorununu aşmaya çalışmaktadır.

3. **Arabuluculuk toplantı davetinin tebliği:** Arabulucunun, atandığını öğrendikten sonra toplantı davet tutanağını karşı tarafa iletmesi ve taraflarla toplantı gününü belirlemesi gerekmektedir. 6325 sayılı Arabuluculuk Kanunu ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği'nde tarafları toplantıya davet için özel bir usul öngörülmemiş olup arabulucunun "elindeki bilgiler itibarıyla her türlü iletişim vasıtasını kullanarak" tarafları bilgilendireceği ve ilk toplantıya davet edeceği belirtilmiştir. Türkiye Barolar Birliğine Ait Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Olan Arabuluculukta Taraf Vekilliği El Kitabı'nda ise "Davet mektubunun gönderimi için bir usul şartı yoktur. Kargo, alma haberli posta, adi posta, kayıtlı elektronik posta, e-posta, SMS, telefon, görüntülü görüşme gibi yöntemlerin biri ya da birkaçı tercih edilebilir" ifadesiyle arabuluculuk sürecinde özel bir tebligat usulü öngörülmediğinin altını çizmiştir.

Bu durum, her ne kadar arabulucu tarafından e-posta veya telefon bilgileri kullanılarak karşı tarafa ulaşılması ve toplantı davet tutanağının e-posta ile gönderilmesinin yeterli olduğu anlamı çıkmasına elverişli olsa da, özellikle yabancı şirketin toplantıya icabet etmediği hallerde davetin usulüne göre yapıldığının ispat edilmesi gerekeceğinden, arabulucu tarafından toplantı davet tutanağının onaylı bir tercümesiyle birlikte yabancı kişiye posta yoluyla da gönderilmesi tavsiye edilmektedir. Nitekim Yargıtay tarafından da, arabulucunun tarafları toplantıya davet etme sorumluluğunu usulüne uygun olarak yerine getirdiğini ispatlayabilmesi için belirtilen davet işleminin usulüne uygun olarak yerine getirildiğini belgeye bağlaması gerektiği ifade edilmektedir (Yargıtay 11. HD, 2021/8659 E. 2023/2668 K., 03.05.2023).

Bu hususlar, bir dava şartı olan arabuluculuk sürecinin tamamlanmış sayılması ve arabuluculuğa katılmamanın sonuçları bakımından önem arz etmektedir. Zira arabulucunun usulüne uygun davetine rağmen mazeretsiz olarak toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilerek, davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulacaktır.

Yabancı davalının zorunlu arabuluculuk sürecine davet edilmesine dair mevzuat boşlukları dikkate alındığında, bilhassa süreler bakımından hak kaybı yaşamamak için, arabuluculuk sürecinin vakitli başlatılması önem arz etmektedir.

Ceza Hukukunda Güncel Gelişmeler: Beyaz Yaka Suçları

Özellikle yılın sonlarına doğru, gerek sosyal medya fenomenlerine yönelik operasyonlar gerek ülke gündeminde önemli yer tutan bazı dosyalarda kovuşturma aşamasına geçilmesi, Ponzi, Piramit gibi bazı kavramları yeniden tartışmaya açtı.

Türkiye, İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) tarafından 1989 yılında, suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi amacıyla kurulan Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) 1991 yılında üyesi olmuş ve FATF tavsiyelerini kabul etmiştir. Bu doğrultuda 1997 yılında yolsuzlukla ilgili veri toplamak, ihbarları almak ve inceleme yapmak üzere Maliye Bakanlığı bünyesinde Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) kurulmuştur.

Türkiye, FATF tavsiyeleri doğrultusunda mevzuat ve uygulamayı geliştirme çalışmaları yapmış ise de, FATF'nin 2019 yılında yaptığı değerlendirme sonucunda artırılmış izlemeye tabi ülke kategorisine -yani gri listeye- alınmış ve Şubat 2024'te açıklanan en güncel değerlendirme itibarıyla listedeki yeri değişmemiştir.

FATF'nin kararları tavsiye niteliğinde olup, bir yaptırım gücü bulunmamaktadır. Ancak FATF listeleri yabancı yatırımcı ve portföy yöneticilerinin başvurduğu önemli bir referanstır. Bu nedenle, ülkemizin gri listeden çıkması için hem kripto yasası ve MASAK mevzuatının geliştirilmesine hem uygulamaya yönelik çalışmalara hız verilmiştir.

2023 yılının başlarında soruşturulmaya başlanan ve yıl içerisinde kovuşturma aşamasına geçilen dosya FATF'nin alanına giren vakaların başında gelmektedir. Bu vakada, iddialara göre, özel bir bankada şube müdürü olarak görev yapan şüpheli, mağdurlardan yüksek karlı yatırım vaadi ile gizli bir fonda değerlendirilmek üzere para toplamış, gerçekte ise sisteme yeni girenlerin parası ile önceden girenlere ödeme yapmıştır. Bu yapı ülkemizde bilhassa 90'lı yıllarda Titan Saadet Zinciri, daha yakın geçmişte ise Çiftlik Bank vakalarında örneklerini gördüğümüz Ponzi şemasına işaret etmektedir. Ponzi, yasadışı bir piramit şemasına verilen isim olup, ismini bu yöntemi ilk kullanan Charles Ponzi'den almaktadır. Özetle yeni yatırımcılardan toplanan fonla önceki yatırımcılara ödeme yapılan ve esasen hiç veya cüz'i miktarlarda gerçek bir yatırım faaliyeti içeren ve genellikle şemayı işleten kişinin tüm fonu kendine ayırması veya eski

yatırımcılara ödeme yapamaması üzerine gün yüzüne çıkan bu yasa dışı oluşumun dünyadaki en büyük örneği ABD'ye yaşanan Bernie Madoff vakasıdır. Ülkemizde yeni bir Ponzi vakası olarak takip edilen ve kamuoyunun gündemini hala meşgul eden dosyada şüpheliler, özel belgede sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçlarından yargılanmaktadır.

Gündeme yasa dışı örnekleriyle gelse de Piramit şemalarının hukuka uygun örnekleri de vardır. Ancak kazancın gerçek bir faaliyet veya üründense yeni üyelerin getirdiği tutarlara dayanması halinde yasa dışı hale geldiği kabul edilmektedir. Ponzi ile yasa dışı Piramit arasındaki temel fark Ponzi şemasının piramit düzeninin gizlenerek yatırım fırsatı olarak pazarlanmasıdır. 2023 yılının son çeyreğinde sosyal medya hesaplarıyla tanınan bir çiftin dahil olduğu bir diğer olayda, yasa dışı piramit şemasına benzer nitelikte bir dolandırıcılık iddiası gündeme gelmiştir. Çiftin yakın çevresindeki insanları arayarak reklam filmi yapacaklarını söyleyip para istedikleri, ardından da parayı iki katı olarak geri vereceklerini vadettikleri iddiaları ortaya atılmıştır. Bu kişiler, nitelikli dolandırıcılık suçundan tutuklu olarak yargılanmaktadır.

Türkiye'nin kara para aklama konusunda gerçekleştirdiği önemli operasyonlardan bir diğeri ise başka bir sosyal medya fenomeni çifte karşı başlatılan soruşturmadır. Bu soruşturmada, güzellik merkezi işletmek ve kişisel bakım ürünleri satmak üzere kurulan paravan şirketlerden gerçekte olmayan mal alışı yapmak ve daha sonra bunları sahte belgelerle başka şirketlere satmak; yasadışı bahis parası aklamak; yasadışı bahis sitelerinde parayı sisteme sokmak için paravan şirketler kurmak; vergi matrahını azaltmak amacıyla sahte belge kullanmak gibi iddialar yer almaktadır. Soruşturmaya konu suç tipleri arasında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, suç işlemek amacıyla örgüt kurma gibi suçlar ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununa, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununa muhalefet gibi suçlar da yer almaktadır.

Sosyal medya fenomenlerine yönelik operasyonlar, sosyal medya hesapları kullanılarak nasıl suç işlendiğini ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. Nitekim bu vakalardan sonra Ticaret Bakanlığı nezdinde başka sosyal medya hesaplarına yönelik çalışmalar başlatılmış ve bu hesaplardan bazılarına karşı soruşturma başlatılmıştır.

Bu soruşturmalar, kamuoyunda ilgili suç tiplerine karşı geniş bir farkındalık oluşmasını sağlamıştır. Başlatılan soruşturmalar ve alınan önlemler, FATF'nin konu alanında bulunan suçlarla mücadeleye katkı sunmaktadır. Türkiye'nin FATF'nin gri listesinden çıkmak konusundaki kararlılığının devam ettiğini dikkate aldığımızda, benzer operasyonların 2024 yılında devam etmesi daha muhtemel gözükmemektedir. FATF tarafından artırılmış izlemeye tabi ülkeler listesinin 2024 yılının Haziran ayında tekrardan değerlendirilmesi ve bu doğrultuda güncel listenin açıklanması beklenmektedir.

Serdar Paksoy
Kurucu, Kıdemli ve
Yönetici Ortak Avukat
spaksoy@paksoy.av.tr

Simel Sarılioğlu
Ortak Avukat
ssarialioglu@paksoy.av.tr

Dođuhan Uygun
Counsel
iduygun@paksoy.av.tr

Onur Çeliker
Counsel
oceliker@paksoy.av.tr

Emre Kotil
Counsel
ekotil@paksoy.av.tr

Can Yılmaz
Kıdemli Avukat
cyilmaz@paksoy.av.tr

Yavuz Şahin Şen
Kıdemli Avukat
ysen@paksoy.av.tr

Özge Mizrahi
Kıdemli Avukat
omizrahi@paksoy.av.tr

Deniz Baytekin
Avukat
dbaytekin@paksoy.av.tr

Osman Pepeođlu
Avukat
opepeoglu@paksoy.av.tr

Pinar Noberi
Avukat
pnoberi@paksoy.av.tr

Barkın Demiray
Avukat
bdemiray@paksoy.av.tr

İrem Sabuncu
Avukat
isabuncu@paksoy.av.tr

**Ođuzhan
Karaömerođlu**
Stajyer Avukat
okaraomeroglu@paksoy.av.tr

Betül Kahraman
Stajyer Avukat
bkahraman@paksoy.av.tr

Bu not sadece bilgilendirme amaçlı olup; hukuki mütalaa teşkil etmemektedir. Bu bilgi notunda tartışılan konulara ilişkin herhangi bir sorunuz olması halinde lütfen bizlerle temasa geçiniz. Tüm hakları saklıdır.

Paksoy Ortak Avukat Bürosu, yerli ve yabancı yatırımcılara Türkiye’de hukuki danışmanlık ve avukatlık hizmeti sağlamak üzere ortak girişimler, şirket birleşme ve satın almaları, rekabet hukuku, gayrimenkul yatırımları, banka ve finans hukuku, sermaye piyasaları, enerji mevzuatı, alt yapı yatırımları, ticari ve idari davalar, iş davaları ve vergi uyumsuzlukları gibi geniş bir yelpazede faaliyet gösteren yerel avukatlık firmasıdır